

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده : مدیریت و اقتصاد

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری

استفاده از ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌های پذیرفته

شده در بورس اوراق بهادار تهران

سلیمان زندی دره غریب

استاد راهنما :

دکتر حسین اعتمادی

استاد مشاور :

دکتر علی اصغر انواری رستمی

اسفند ۱۳۹۱

چکیده :

در دهه های اخیر با افزایش وضعیت رقابتی در بازارهای مالی، برخی از شرکتها دچار بحران مالی و سپس ورشکستگی و نهایتا به ناچار از گردونه رقابت خارج می شوند. لذا پیش بینی بحران مالی به موضوعی مورد علاقه و با اهمیت برای ذینفعان شرکت تبدیل شده است تا از این طریق بتوانند تصمیمات لازم را به موقع اخذ نمایند. در این پژوهش با استفاده از ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد به عنوان یک عامل عینی طبق بیانیه ۹۵ هیئت استانداردهای حسابداری مالی و استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران به صورت جداگانه به پیش بینی بحران مالی می پردازیم. بدین منظور ۵۲ شرکت سالم و ۵۲ شرکت دارای بحران مالی را با استفاده از سه معیار : کاهش بیش از ۴۰ درصد سود تقسیمی نسبت به سال قبل، سه سال متوالی زیان خالص و ماده ۱۴۱ قانون تجارت در طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ انتخاب کردیم و با استفاده از روش رگرسیون لجستیک به پیش بینی بحران مالی پرداختیم. نتایج تحقیق نشان داد که ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد طبق بیانیه ۹۵ هیئت استانداردهای حسابداری مالی در پیش بینی بحران مالی موثر می باشد و تاثیر این ترکیبات بیش از سایر نسبت های مالی موجود در تحقیق می باشد. همچنین نتایج تحقیق نشان داد که ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران در پیش بینی بحران مالی موثر نمی باشد.

واژه های کلیدی : پیش بینی، بحران مالی، صورت جریان وجه نقد.

فصل اول : کلیات پژوهش

۱-۱.مقدمه	۲
۲-۱. بیان مسئله	۳
۳-۱. اهمیت و ضرورت انجام پژوهش	۴
۱-۳-۱. ضرورت انجام پژوهش	۴
۲-۳-۱. اهمیت جریان‌های نقدی در پیش بینی بحران مالی	۵
۴-۱.سوالات پژوهش	۶
۵-۱. فرضیه‌های پژوهش	۷
۶-۱. اهداف پژوهش	۷
۷-۱. روش پژوهش	۸
۱-۷-۱. نوع تحقیق	۸
۲-۷-۱. مدل تحقیق	۹
۳-۷-۱. متغیرهای تحقیق	۱۳
۱-۳-۷-۱. متغیر وابسته	۱۳
۲-۳-۷-۱. متغیرهای مستقل	۱۳
۳-۳-۷-۱. متغیرهای کنترل	۱۳
۸-۱. روش گردآوری اطلاعات	۱۴
۹-۱. قلمرو مکانی پژوهش	۱۴
۱۰-۱. قلمرو زمانی پژوهش	۱۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۴	۱۱-۱. جامعه آماری پژوهش
۱۵	۱۲-۱. تعریف واژه ها و اصطلاحات فنی
فصل دوم : مبانی نظری پژوهش	
۱۷	۱-۲. مقدمه
۱۹	۲-۲. فرض تداوم فعالیت
۲۰	۱-۲-۲. نشانه‌های برقرار نبودن فرض تداوم فعالیت
۲۰	۱-۱-۲-۲. نشانه‌های مالی
۲۱	۲-۱-۲-۲. نشانه‌های عملیاتی
۲۱	۳-۱-۲-۲. سایر نشانه‌ها
۲۲	۳-۲. تعاریف بحران مالی
۲۲	۱-۳-۲. پریشانی مالی
۲۲	۲-۳-۲. قابلیت نقدشوندگی ضعیف (درماندگی)
۲۲	۳-۳-۲. نکول
۲۴	۴-۲. مراحل بحران مالی
۲۵	۵-۲. هزینه‌های بحران مالی
۲۶	۶-۲. صورت جریان وجه نقد
۲۶	۱-۶-۲. نارسایی محتوای اطلاعاتی سود
۲۸	۲-۶-۲. جریان‌های نقدی و چارچوب نظری
۳۶	۳-۶-۲. صورت جریان وجه نقد در ایران
۳۹	۷-۲. تکنیک رگرسیون لجستیک (LR)

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۸-۲. تحقیقات انجام شده	۴۰
۱-۸-۲. تحقیقات خارجی	۴۰
۲-۸-۲. تحقیقات داخلی	۵۱
فصل سوم : روش شناسی پژوهش	
۱-۳. مقدمه	۵۷
۲-۳. نوع پژوهش	۵۷
۳-۳. جامعه و نمونه آماری	۵۷
۴-۳. فرضیه‌های پژوهش	۵۹
۵-۳. تعریف متغیرها و مبانی انتخاب آنها	۵۹
۶-۳. روش پژوهش	۶۲
۱-۶-۳. آزمون متفاوت بودن میانگین متغیرهای تحقیق در دو گروه شرکت‌های سالم و دارای بحران	۶۲
۱-۱-۶-۳. آزمون t استیودنت	۶۲
۲-۱-۶-۳. آزمون "من ویتنی"	۶۳
۲-۶-۳. روش رگرسیون لوجستیک	۶۳
۱-۲-۶-۳. آزمون کای دو	۶۴
۲-۲-۶-۳. آزمون والد	۶۴
۳-۶-۳. بررسی قدرت پیش بینی مدل	۶۵
۴-۶-۳. حذف هم‌خطی کامل بین متغیرهای موهومی	۶۵
۵-۶-۳. مدل‌های مورد استفاده در پژوهش	۶۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- ۳-۶-۱-۵. مدل رگرسیون لجستیک بر اساس بیانیه ۹۵ هیات استانداردهای حسابداری مالی (مدل سه بخشی) ۶۶
- ۳-۶-۲-۵. مدل رگرسیون لجستیک بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران (مدل پنج بخشی) ۶۹

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده‌ها

- ۴-۱. مقدمه ۷۱
- ۴-۲. آمار توصیفی ۷۱
- ۴-۳. آزمون برابری میانگین متغیرها در دو گروه شرکت‌های دارای بحران و سالم ۷۵
- ۴-۴. آزمون فرضیات تحقیق ۷۹

فصل پنجم : نتیجه‌گیری و پیشنهادها

- ۵-۱. مقدمه ۸۸
- ۵-۲. تحلیل نتایج بدست آمده از آزمون فرضیات ۸۸
- ۵-۳. نتیجه‌گیری نهایی ۹۱
- ۵-۴. محدودیت‌های پژوهش ۹۱
- ۵-۵. پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده ۹۲
- منابع ۹۳

پیوست‌ها

- (پ-۱). نتایج آمار توصیفی برای مدل ۵ بخشی صورت جریان وجه نقد ۹۹
- (پ-۲). نتایج آمار توصیفی برای مدل ۳ بخشی صورت جریان وجه نقد ۹۹
- (پ-۳). آزمون t-استیودنت برای مقایسه میانگین متغیرهای کنترل ۱۰۰
- (پ-۴). آزمون t-استیودنت برای مقایسه میانگین متغیرهای مستقل مدل ۵ بخشی ۱۰۱

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- (پ-۵). آزمون u-من ویتنی برای مقایسه میانگین متغیرهای مستقل مدل ۵ بخشی ۱۰۲
- (پ-۶). آزمون u-من ویتنی برای مقایسه میانگین متغیرهای مستقل مدل ۳ بخشی ۱۰۲
- (پ-۷). آزمون t-استیودنت برای مقایسه میانگین متغیرهای مستقل مدل ۳ بخشی ۱۰۳
- (پ-۸). آزمون کای دو و ضریب همبستگی مدل ترکیبات پنج بخشی اجزای صورت جریان وجه نقد ۱۰۴
- (پ-۹). آزمون کای دو و ضریب همبستگی مدل ترکیبات سه بخشی اجزای صورت جریان وجه نقد ۱۰۵
- (پ-۱۰). قدرت پیش‌بینی مدل ترکیبات سه بخشی اجزای صورت جریان وجه نقد ۱۰۶
- (پ-۱۱). قدرت پیش‌بینی مدل ترکیبات پنج بخشی اجزای صورت جریان وجه نقد ۱۰۶
- (پ-۱۲). آزمون رگرسیون لوجستیک فرضیه اول تحقیق ۱۰۷
- (پ-۱۳). آزمون رگرسیون لوجستیک فرضیه دوم تحقیق ۱۰۸

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۹۰	جدول ۱-۱. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد بر اساس بیانیه ۹۵ هیئت استانداردهای حسابداری مالی
۱۱	جدول ۲-۱. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران
۷۲	جدول ۱-۴. فراوانی متغیرهای مستقل بر اساس ترکیبات سه تایی اجزای صورت جریان وجه نقد
۷۲	جدول ۲-۴. فراوانی متغیرهای مستقل بر اساس ترکیبات پنج تایی اجزای صورت جریان وجه نقد
۷۳	جدول ۳-۴. آمار توصیفی متغیرها بر اساس ترکیبات مدل سه بخشی صورت جریان وجه نقد
۷۴	جدول ۴-۴. آمار توصیفی متغیرها بر اساس ترکیبات مدل پنج بخشی صورت جریان وجه نقد
۷۵	جدول ۵-۴. آزمون برابری میانگین متغیرهای کنترل
۷۷	جدول ۶-۴. آزمون برابری میانگین متغیرهای مستقل بر اساس مدل سه بخشی صورت جریان وجه نقد
۷۸	جدول ۷-۴. آزمون برابری میانگین متغیرهای مستقل بر اساس مدل پنج بخشی صورت جریان وجه نقد
۷۹	جدول ۸-۴. آزمون نیکویی برازش و ضریب تعیین مدل ۳ بخشی
۸۰	جدول ۹-۴. نیکویی برازش و ضریب تعیین مدل ۵ بخشی
۸۱	جدول ۱۰-۴. دقت پیش بینی مدل سه بخشی
۸۱	جدول ۱۱-۴. دقت پیش بینی مدل ۵ بخشی
۸۳	جدول ۱۲-۴. رگرسیون لجستیک مدل سه بخشی
۸۵	جدول ۱۳-۴. رگرسیون لجستیک مدل ۵ بخشی
۸۶	جدول ۱۴-۴. مقایسه نتایج حاصل از مدل های سه و پنج بخشی

فصل اول

کلیات پژوهش

با توسعه بازارهای مالی و متعاقب آن حاکم شدن وضعیت رقابتی، برخی از شرکت‌ها دچار بحران مالی و سپس ورشکستگی و نهایتاً به ناچار از گردونه رقابت خارج می‌شوند. این امر موجبات نگرانی صاحبان سرمایه را فراهم می‌آورد و آنان برای اینکه از سوخت شدن اصل و فرع سرمایه خود جلوگیری کنند به دنبال روش‌هایی هستند که بحران مالی را پیش‌بینی کنند.

میزان وقوع بحران‌های مالی در سال‌های اخیر در سراسر جهان بیش از هر زمان دیگری است. در دو دهه اخیر ارقام اقتصادی نشان‌دهنده افزایش بی‌سابقه‌ای از میزان بحران مالی و به تبع آن ورشکستگی است. میزان بحران مالی در یک کشور شاخص اقتصادی مهمی است و توجه عموم را به خود جلب می‌کند. توانایی پیش‌بینی بحران مالی از نظر اجتماعی و خصوصی نیز بسیار مهم است زیرا نشان‌دهنده تخصیص نامناسب منابع می‌باشد. هشدار زود هنگام احتمال وقوع بحران مالی، مدیریت و سرمایه‌گذاران را قادر به انجام اقدامات پیشگیرانه همچون تغییر خط مشی عملیاتی، تجدید ساختار سازمانی یا ساختار مالی و حتی تصفیه اختیاری می‌نماید و یا با کاهش ضرر و زیان، تخصیص منابع اجتماعی و خصوصی را بهبود می‌بخشد.

از آنجایی که پیش‌بینی بعضی از رویدادها قبل از اتخاذ تصمیم ضروری است، ارزیابی سودمندی اطلاعات حسابداری برحسب توانایی آن برای پیش‌بینی رویدادهای مختلف به‌نظر مناسب می‌باشد. پیدایش روش سودمندی در پیش‌بینی، ناشی از تاکید بر خصوصیت مربوط بودن به عنوان شاخص اولیه در گزارشگری مالی است و به معنای آن است که اطلاعات مالی به نحوی تهیه شود که استفاده‌کنندگان را در پیش‌بینی رویدادهای اقتصادی یاری دهد (شریعت پناهی و عراقی، ۱۳۸۵).

با توجه به تاثیرات با اهمیت و نامطلوبی که وقوع بحران مالی و در نهایت ورشکستگی بر تمامی ذینفعان شرکت می‌گذارد، یافتن راهی که بتوان با استفاده از آن به موقع از وقوع بحران مالی شرکت اطلاع پیدا کرده و به این

ترتیب با اخذ تصمیم مناسب از به هدر رفتن منابع و فرصت‌های سرمایه گذاری مناسب جلوگیری کرد، بسیار مفید خواهد بود.

از آنجایی که صورتهای مالی منبع مهم اطلاعاتی در مورد عملکرد مالی، شرایط مالی و نظارت منابع می‌باشد می‌توان از آنها در پیش‌بینی بحران مالی استفاده کرد. صورت جریان وجه نقد اطلاعات مربوطی را فراهم می‌کند که به صورت مجزا از ترازنامه و صورت سود و زیان می‌تواند به استفاده کنندگان در ارزیابی عملکرد شرکت و پیش‌بینی آینده کمک کند. محققان زیادی مفید بودن اطلاعات صورتهای مالی را در پیش‌بینی بحران مالی مورد استفاده قرار داده‌اند. مطالعات آنها نشان دهنده مفید بودن اجزای جریان‌های نقدی در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها می‌باشد. آنها یافته‌اند که جریان‌های نقدی عملیاتی سیگنالی از پیش‌بینی بحران مالی می‌باشد (جان‌تادج^۱، ۲۰۰۶).

۱-۲. بیان مسئله

امروزه پیشرفت سریع فناوری و تغییرات محیطی وسیع، شتاب فزاینده‌ای به اقتصاد بخشیده و رقابت روز افزون مؤسسات، دستیابی به سود را محدود و احتمال وقوع بحران مالی و در نهایت ورشکستگی را افزایش داده است. بدین ترتیب تصمیم‌گیری مالی نسبت به گذشته راهبردی تر شده است. یکی از راه‌هایی که می‌توان با استفاده از آن به بهره‌گیری مناسب از فرصت‌های سرمایه گذاری و تخصیص بهتر منابع کمک کرد، پیش‌بینی بحران مالی و ورشکستگی است.

بحران مالی شرکت‌های دولتی و خصوصی و همچنین بانک‌ها مساله‌ای جدی برای حیات اقتصادی کشورها می‌باشد و هزینه‌های فردی و اجتماعی زیادی به بار می‌آورد، و می‌تواند منجر به ورشکستگی شرکت‌ها هم شود. لذا این مسئله بسیاری از مدیران، سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان شرکت‌ها را به تفکر واداشته است.

^۱ - Jantadej

مدیران به عنوان مباشران سهامداران باید پی‌گیر فعالیت‌هایی باشند که تداوم فعالیت و سودآوری شرکت را در پی دارند. اعتباردهندگان نیز مایل هستند تا ارزیابی توانایی بازپرداخت تعهدات شرکت را بسنجند. لذا آنها نیازمند بکارگیری مدل‌هایی هستند تا از آن طریق بتوانند بحران مالی شرکت‌ها را پیش‌بینی کنند. حساب‌رسان به عنوان یکی دیگر از این گروه‌ها باید نظر خود را در رابطه با تداوم فعالیت شرکت بیان کنند. سرمایه‌گذاران نیز به عنوان رکن اصلی یک شرکت باید از تداوم فعالیت و سودآوری نسبی شرکت آگاهی داشته باشند چرا که آنها سرمایه خود را در شرکت مصرف می‌کنند و انتظار بازدهی معقولی نیز دارند. لذا پیش‌بینی بحران مالی همواره امری ضروری است و طیف وسیعی از کاربران به دنبال دانستن آینده یک شرکت و آنچه قرار است رخ دهد، می‌باشند. اینکه بحران مالی از چه طریقی قابلیت پیش‌بینی بهتری دارد همیشه به عنوان یک مسئله مهم مطرح بوده است. از آنجا که بیشتر تحقیقات گذشته نسبت‌های مالی مانند نسبت های سودآوری را در پیش‌بینی بحران مالی بکار گرفته‌اند و سود نیز یک عامل ذهنی می‌باشد که می‌تواند در شرایط متفاوت تحت تاثیر تخصیص‌های انجام شده توسط مدیران شرکت تغییر کند، لذا نمی‌تواند به عنوان یک معیار کامل برای پیش‌بینی بحران مالی تلقی شود. از این رو باید به دنبال معیارهای عینی‌تری بود تا از طریق آن به پیش‌بینی بهتر بحران مالی پرداخت. یکی از معیارهای عینی که می‌توان آن را به عنوان نتیجه نهایی عملیات شرکت تلقی کرد جریان وجه نقد می‌باشد که می‌تواند جایگزین مناسبی برای نسبت‌های مالی دیگر باشد. لذا ما در این تحقیق به دنبال یافتن الگویی از ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد می‌باشیم تا از طریق آن بتوانیم وقوع بحران مالی شرکت‌ها را در سال‌های پیش رو پیش‌بینی کنیم.

۱-۳. اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

۱-۳-۱. ضرورت انجام پژوهش

از جمله مهمترین موضوعات مطرح شده در زمینه مدیریت مالی، سرمایه‌گذاری و اطمینان به سرمایه‌گذاری می‌باشد. یکی از مسائلی که می‌تواند به نحوه تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری کمک کند وجود ابزارها و مدل‌های

مناسب برای ارزیابی شرایط مالی و وضعیت سازمان‌ها می‌باشد. تغییرات محیطی و رقابت روز افزون موسسات، دستیابی به سود مورد نظر را برای آنها محدود کرده است. برای سرمایه‌گذاران و بسیاری از شرکت‌های خصوصی که تحت تاثیر بحران مالی شرکت‌ها هستند، استفاده از ابزار سریع و راحت از اهمیت علمی برخوردار است زیرا آنها اغلب مجبور هستند درباره سرمایه خود تصمیم‌گیری سریع داشته باشند و ممکن است درک تحلیلی را نسبت به عملکرد شرکت‌ها نداشته باشند (پرماچاندرا، ۲۰۰۹).

اقتصادهای جهانی نیز امروزه نسبت به خطرات ناشی از تعهدات و دیون شرکت‌ها، مخصوصاً پس از جریان سقوط سازمان‌های بزرگی همچون وورلدکام و انرون آگاه و حساس شده‌اند. از طرفی وضع نامطلوب مالی شرکت‌ها نیز باعث زیان برای اقشار مختلف جامعه و خصوصاً سرمایه‌گذاران شامل سهام داران و اعتباردهندگان می‌گردد، که نه تنها سرمایه‌گذاران، بلکه مدیران ارشد و حسابداران و حسابرسان نیز علاقمندند به طور علمی وضعیت مالی شرکت‌ها را پیش بینی نمایند.

۱-۳-۲. اهمیت جریان‌های نقدی در پیش بینی بحران مالی

ارزیابی فرصت‌ها و مخاطرات فعالیت تجاری و وظیفه مباشرت مدیریت مستلزم درک ماهیت فعالیت تجاری از جمله نحوه ایجاد و مصرف وجه نقد توسط واحد تجاری است. ترازنامه، صورت‌های عملکرد مالی و صورت جریان وجوه نقد توأمآ اطلاعاتی را در مورد وضعیت مالی، عملکرد مالی و همچنین نقدینگی، توانایی بازپرداخت بدهی‌ها و انعطاف‌پذیری مالی فراهم می‌آورند.

اطلاعات تاریخی مربوط به جریان وجوه نقد می‌تواند در قضاوت نسبت به مبلغ، زمان و میزان اطمینان از تحقق جریان‌های وجوه نقد آتی به استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی کمک کند. اطلاعات مزبور، بیانگر

چگونگی ارتباط بین سودآوری واحد تجاری و توان آن جهت ایجاد وجه نقد و در نتیجه مشخص کننده کیفیت سود تحصیل شده توسط واحد تجاری است. از آنجا که صورت جریان وجوه نقد تحت تأثیر برخوردهای متفاوت حسابداری در خصوص معاملات و رویدادهای یکسان در سطح واحدهای تجاری مختلف نیست، ارائه آن قابلیت مقایسه جنبه عملیاتی عملکرد مالی واحدهای تجاری مختلف را افزایش می‌دهد (استانداردهای حسابداری، ۱۳۹۰).

اهمیت جریان‌های نقدی در پیش‌بینی بحران مالی پس از ورشکستگی فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای دیپلوتی گرانت در سال ۱۹۷۵ بیش از پیش بارزتر شد. این شرکت در طول سال‌های ۱۹۷۳-۱۹۶۶ همه ساله سود قابل توجهی داشت حال آنکه خالص وجوه نقد حاصل از عملیات آنها در یک سال مثبت، در دو سال سر به سر و در بقیه سال‌ها منفی بود. این وضعیت به زیان آشکار در سال ۱۹۷۵ و ورشکستگی شرکت منجر شد؛ در نهایت وقوع این رخداد یکی از عواملی بود که مراجع حسابداری را بر آن داشت تا تهیه و ارائه صورت جریان‌های نقدی را الزامی کنند. در فهم و چگونگی عملکرد مالی، اجزای جریان‌های نقدی ابزار اصلی و در خور اهمیت بسیاری هستند. پروفیسور لی (۱۹۸۵) به طور صریح بیان داشته است که نتیجه نهایی فعالیت واحد تجاری جریان‌های نقدی است نه سود. سود یک مفهوم مجازی است، در حالی که وجه نقد یک منبع فیزیکی می‌باشد. بنابراین در هر سازمانی، درآمد مهم است، سود مهم‌تر است ولی وجوه نقد به عنوان یک عامل حیاتی و مشابه خون جاری در رگ‌های سازمان‌ها مهم‌ترین است؛ لذا ما در این تحقیق از صورت جریان وجوه نقد به عنوان یک واقعیت عینی در پیش‌بینی بحران مالی بهره می‌گیریم.

۱-۴. سوالات پژوهش

با توجه به مطالب پیش گفته در مورد اهمیت و ضرورت تحقیق و همچنین بیان مسئله تحقیق، ما به دنبال پیش‌بینی بحران مالی با استفاده از ترکیب اجزای صورت جریان وجوه نقد می‌باشیم، لذا سوال‌های زیر در این رابطه مطرح می‌شود که :

۱. آیا ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها موثر می‌باشد؟
۲. در صورتی که پاسخ به سوال اول تحقیق قانع‌کننده باشد، آیا ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد نسبت به نسبت‌های مالی تاثیر بیشتری در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها دارد؟

۱-۵. فرضیه‌های پژوهش

۱. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد بر اساس بیانیه ۹۵ هیئت استانداردهای مالی آمریکا و استاندارد شماره ۷ کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها موثر می‌باشند
۲. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد طبق استاندارد شماره ۲ ایران در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها موثر است
۳. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد نسبت به نسبت‌های مالی، تاثیر بیش‌تری در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها دارد.

۱-۶. اهداف پژوهش

بحران مالی به عنوان عدم توانایی شرکت برای مواجه شدن با تعهدات مالی آن در هنگام سررسید تعریف می‌شود (بیور^۳، ۱۹۶۶؛ پاستنا و رولند^۴، ۱۹۸۶). بر مبنای این تعریف، اگر یک شرکت نتواند وجه نقد کافی برای برآوردن احتیاجات نقدی خود (به عنوان مثال بازپرداخت به وام‌دهندگان و بستانکاران) فراهم کند ممکن است بحران مالی را تجربه کند. پس کمبود جریان‌های نقدی عاملی حیاتی برای مواجه شدن با بحران مالی است. هدف تحقیق حاضر نیز بررسی این موضوع است که آیا ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد برای استفاده‌کنندگان در پیش‌بینی بحران‌های مالی مفید می‌باشد؟

در این تحقیق به صورت ویژه به دنبال اهداف زیر هستیم :

^۳ - Beaver

^۴ - Pastena & Ruland

۱. بررسی تاثیر ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها و بررسی این تاثیر نسبت به تاثیر سایر اطلاعات مالی (نسبت‌های مالی)،

۲. مقایسه ترکیب اجزای صورت جریان‌های وجه نقد طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران و بیانیه ۹۵ هیئت استانداردهای حسابداری مالی و استاندارد شماره ۷ کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری در پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها.

۱-۷-۷. روش پژوهش

۱-۷-۱. نوع تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش از نوع تحقیقات همبستگی است که مبتنی بر تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده از جامعه آماری مورد نظر می‌باشد. جهت انجام تحقیق جاری، ابتدا با استفاده از روش کتابخانه‌ای مبانی نظری مرتبط با موضوع تحقیق از منابع داخلی و خارجی استخراج شده است که شامل شناسایی متغیر وابسته و متغیرهای مستقل بالقوه و پیشینه تحقیق است. آنگاه با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و تحلیل‌های آماری مناسب اقدام به آزمون فرضیه‌های تحقیق نموده ایم. جهت آزمون فرضیه‌ها از روش رگرسیون لجستیک استفاده شده است و نرم افزار مورد استفاده در آزمون فرضیه‌های تحقیق ۱۶ SPSS می‌باشد.

۱-۷-۲. مدل تحقیق

مدل تحقیق بر اساس بیانیه ۹۵ هیات استانداردهای حسابداری مالی شامل ۸ متغیر مستقل می‌باشد که از ترکیبات اجزای صورت جریان وجه نقد تشکیل شده و در جدول ۱-۱ بیان شده است.

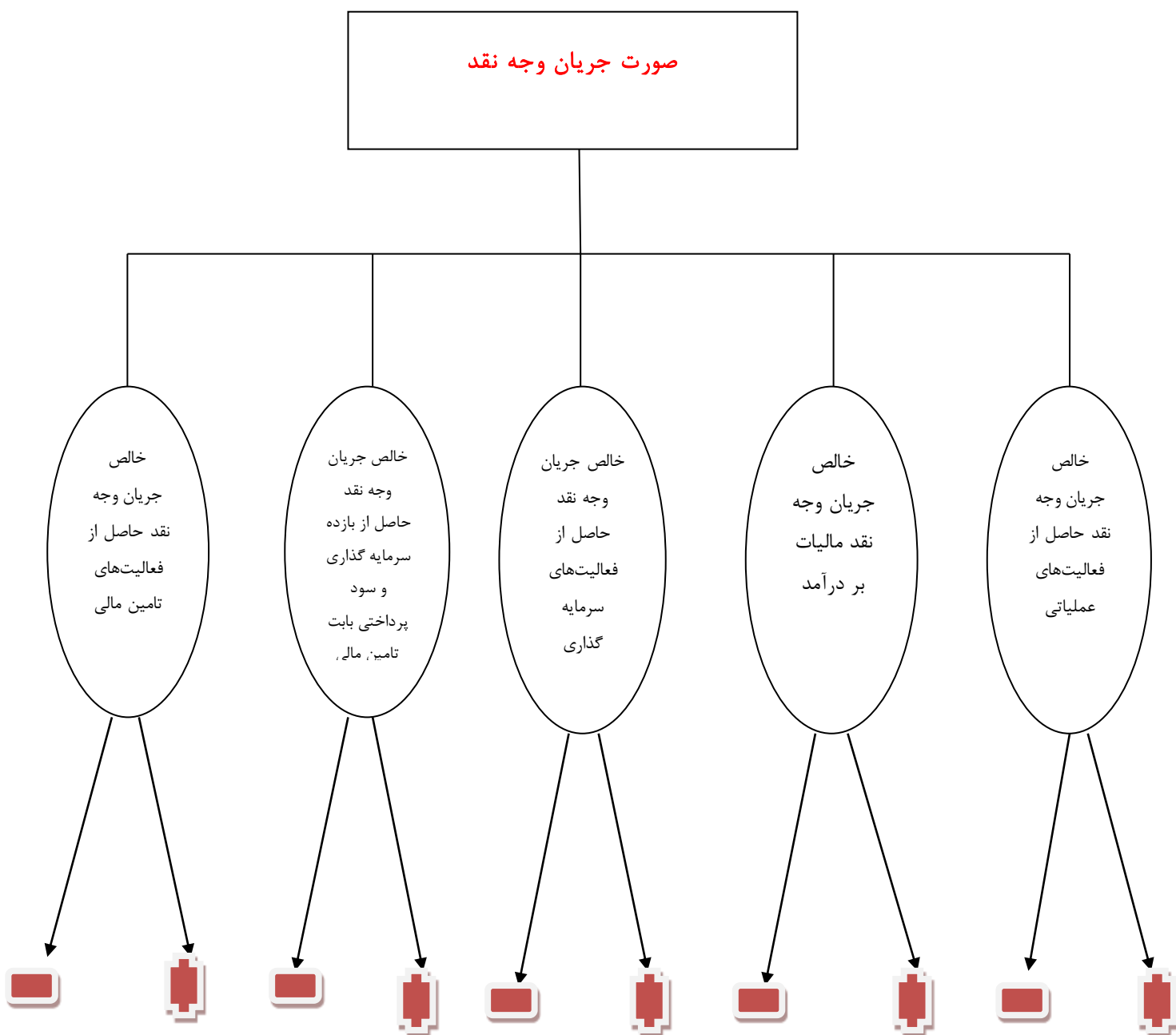
جدول ۱-۱. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد بر اساس بیانیه ۹۵ هیات استانداردهای حسابداری مالی

statement CF variable	خالص جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی	خالص جریان وجه نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری	خالص جریان وجه نقد حاصل از فعالیت‌های تامین مالی
CFC _۱	منفی	مثبت	مثبت
CFC _۲	منفی	مثبت	منفی
CFC _۳	منفی	منفی	مثبت
CFC _۴	مثبت	مثبت	منفی
CFC _۵	مثبت	منفی	مثبت
CFC _۶	مثبت	منفی	منفی
CFC _۷	منفی	منفی	منفی
CFC _۸	مثبت	مثبت	مثبت

$$P(\text{DISTRESS}) = 1 / \{ 1 + \exp[- (\beta_0 + \beta_1 \text{CFC}_1 + \beta_2 \text{CFC}_2 + \beta_3 \text{CFC}_3 + \beta_4 \text{CFC}_4 + \beta_5 \text{CFC}_5 + \beta_6 \text{CFC}_6 + \beta_7 \text{CFC}_7 + \beta_8 \text{NITA} + \beta_9 \text{OCFTL} + \beta_{10} \text{ICFTL} + \beta_{11} \text{FCFTL} + \beta_{12} \text{CACL} + \beta_{13} \text{TLTA} + \beta_{14} \text{FIRMSIZE})] \}$$

مدل دوم تحقیق بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران بیان شده است که شامل ۳۲ ترکیب از اجزای صورت جریان وجه نقد می‌باشد. این ترکیبات در شکل ۱-۱ و جدول ۲-۱ بیان شده است.

شکل ۱-۱. صورت جریان وجه نقد طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران

جدول ۱-۲. ترکیب اجزای صورت جریان وجه نقد بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران

Statement CF Variable	خالص جریان های نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی	خالص جریان وجه نقد حاصل از بازده سرمایه گذاری و سود پرداختی بابت تامین مالی	خالص جریان وجه نقد مالیات بر درآمد	خالص جریان وجه نقد حاصل از فعالیت های سرمایه گذاری	خالص جریان وجه نقد حاصل از فعالیت های تامین مالی
CFC _۱	منفی	منفی	منفی	منفی	منفی
CFC _۲	منفی	منفی	منفی	منفی	مثبت
CFC _۳	منفی	منفی	منفی	مثبت	منفی
CFC _۴	منفی	منفی	منفی	مثبت	مثبت
CFC _۵	منفی	منفی	مثبت	منفی	منفی
CFC _۶	منفی	منفی	مثبت	منفی	مثبت
CFC _۷	منفی	منفی	مثبت	مثبت	منفی
CFC _۸	منفی	منفی	مثبت	مثبت	مثبت
CFC _۹	منفی	مثبت	منفی	منفی	منفی
CFC _{۱۰}	منفی	مثبت	منفی	منفی	مثبت
CFC _{۱۱}	منفی	مثبت	منفی	مثبت	منفی
CFC _{۱۲}	منفی	مثبت	منفی	مثبت	مثبت
CFC _{۱۳}	منفی	مثبت	مثبت	منفی	منفی
CFC _{۱۴}	منفی	مثبت	مثبت	منفی	مثبت
CFC _{۱۵}	منفی	مثبت	مثبت	مثبت	منفی
CFC _{۱۶}	منفی	مثبت	مثبت	مثبت	مثبت
CFC _{۱۷}	مثبت	منفی	منفی	منفی	منفی